

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI-4101-15-01/2012

P/12/193

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/193 – Wykonywanie przez Gminę Starachowice zadań dotyczących ochrony zwierząt.
Okres objęty kontrolą	Od stycznia 2011 r. do czasu zakończenia kontroli
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontroler	Roman Wilk, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr 84660 z dnia 7 listopada 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Starachowicach, ul. Radomska 45, 27-200 Starachowice (zwany dalej Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Bernatowicz – Prezydent Miasta Starachowice oraz Sylwester Kwiecień – Zastępca Prezydenta Miasta (dowód: akta kontroli str. 3-9)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- określenie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności dotyczącej ochrony przed bezdomnymi zwierzętami,
- uchwalenie w latach 2010-2012 programów opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt,
- wydawanie zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami,
- zapewnienie pomocy weterynaryjnej i środków finansowych na opiekę nad zwierzętami,
- wprowadzenie rejestracji i znakowania bezdomnych zwierząt,
- prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących problemu bezdomności zwierząt oraz opieki nad zwierzętami domowymi,

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- braku umowy ze schroniskiem dla bezdomnych zwierząt, mimo podejmowanych działań, aby umowę taką podpisać, co NIK ocenia negatywnie.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja opieki nad zwierzętami w gminie. Regulacje prawne (przepisy prawa miejscowego, uchwały Rady Gminy, zezwolenia) odnoszące się do ochrony zwierząt

A. Uregulowania dotyczące przedsiębiorców zajmujących się ochroną przed bezdomnymi zwierzętami

Opis stanu
faktycznego

1. Rada Miejska w Starachowicach, uchwałą z 25 września 2009 r. określiła wymagania, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie, na terenie gminy Starachowice, działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk lub spalarni zwłok zwierzęcych i ich części. Zgodnie z § 4 wymienionej uchwały, przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami powinien posiadać zarejestrowaną działalność gospodarczą w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, posiadać nieruchomość wyposażoną w obiekty budowlane i urządzenia przystosowane do czasowego przetrzymywania zwierząt, a także do czasowego przetrzymywania zwłok zwierzęcych. Użytkowanie ww. obiektów i urządzeń nie powinno naruszać przepisów ustawy o ochronie zwierząt. Przedsiębiorca powinien ponadto, zgodnie z uchwałą, posiadać pojazd przystosowany do przewozu zwierząt, posiadać specjalistyczne urządzenia i środki nie powodujące zagrożenia dla życia i zdrowia zwierząt, przeznaczone do chwywania zwierząt bezdomnych. Wyłapane zwierzęta przedsiębiorcy powinien niezwłocznie przewozić do schroniska dla bezdomnych zwierząt. Powinien posiadać umowę lub pisemne zapewnienie odbioru zwłok zwierzęcych przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność w zakresie grzebowiska lub spalarni zwłok zwierzęcych i ich części. (**dowód: akta kontroli str. 10-14**)

2. W okresie objętym kontrolą prezydent miasta Starachowice wydał jedno zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami.

W dniu 19 listopada 2010 r. do Urzędu wpłynął wniosek Gabinetu Weterynaryjnego w Suchedniowie o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami w Starachowicach. Wniosek spełniał wymagania określone w art. 8 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku.

W dniu 24 listopada 2010 r. Urząd wezwał przedsiębiorcę, na podstawie art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, do uzupełnienia wniosku poprzez przedłożenie kopii tytułu prawnego do nieruchomości mającej być miejscem siedziby przedsiębiorstwa. Ponadto poinformowano o zamiarze przeprowadzenia kontroli faktów wskazanych we wniosku o wydanie zezwolenia.

Kontrola w siedzibie przedsiębiorcy została przeprowadzona 10 grudnia 2012 r. i w jej wyniku stwierdzono, iż nieruchomość, co do której przedsiębiorca posiadał tytuł prawny, jest wyposażona w obiekty budowlane i urządzenia przystosowane do czasowego przetrzymywania zwierząt, a także do czasowego przetrzymywania zwłok zwierzęcych, posiadane pojazdy przystosowane są do przewozu zwierząt, przedsiębiorca posiada specjalistyczne urządzenia i środki nie powodujące zagrożenia dla życia i zdrowia zwierząt, przystosowanego chwywania zwierząt bezdomnych. Przedsiębiorca nie miał zawartej umowy ze schroniskiem dla

bezdomnych zwierząt, prowadził jednak akcję adopcyjną we współpracy z Towarzystwem Opieki nad Zwierzętami w Kielcach.

W dniu 14 grudnia 2010 r. zezwolenie na prowadzenie ww. działalności na terenie gminy Starachowice wydane zostało przedsiębiorcy Agnieszce Łochowskiej. W zezwoleniu przedsiębiorca został zobowiązany do przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zwierząt, rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt, uchwały nr II/21/99 Rady Miejskiej w Starachowicach w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt na terenie miasta Starachowice oraz uchwały nr V/6/06 Rady Miejskiej w Starachowicach w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Starachowice. Zezwolenie wydano na czas od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2020 r. i zostały w nim określone wymagania, jakie powinien spełniać przedsiębiorca w zakresie urządzeń i środków używanych do wyłapywania zwierząt bezdomnych, transportu zwierząt, przekazywania do schronisk dla bezdomnych zwierząt lub miejsc czasowego przetrzymywania. Przedsiębiorca został ponadto zobowiązany do wykonywania niezbędnych zabiegów z zakresu ochrony środowiska i ochrony sanitarnej wymaganej po zakończeniu działalności objętej zezwoleniem. (**dowód: akta kontroli str. 15-47**)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości: w wydanym przedsiębiorcy Agnieszce Łochowskiej zezwoleniu nie został określony obowiązek prowadzenia odpowiedniej dokumentacji działalności objętej zezwoleniem.

Opis stanu
faktycznego

3. W dniu 15 stycznia 2012 r. gmina Starachowice zawarła umowę ze Świętokrzyskim Towarzystwem Opieki nad Zwierzętami „ZWIERZAK” w Kielcach (Towarzystwo), zgodnie z którą podjęta została współpraca w zakresie realizacji programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta Starachowice w 2012 r. W ramach zawartej umowy Towarzystwo zobowiązało się do zapewniania niezbędnych warunków bytowania zwierzętom bezdomnym z terenu Starachowic oraz do poszukiwania dla nich nowych właścicieli. Przy realizacji przedmiotu umowy, Towarzystwo miało współpracować z przedsiębiorcą świadczącym na zlecenie Urzędu usługi polegające na zapobieganiu bezdomności zwierząt i organizacji ochrony przed bezdomnymi zwierzętami w Starachowicach.

Urząd zobowiązał się do ponoszenia kosztów realizacji działań podejmowanych przez Towarzystwo w celu realizacji przedmiotu zawartej umowy. Ustalono taryfikator obejmujący całodobową opiekę, wyżywienie, podawanie leków, opatrywanie drobnych ran i skaleczeń, higienę oraz prowadzenie adopcji zwierząt. Koszty utrzymania psów w hotelach dla zwierząt ustalone zostały na kwoty od 10 zł za szczeniaka do 20 zł za dorosłego psa i 30 zł za dorosłego psa powyżej 30 kg wagi. Stawka dotyczyła opłaty za jedną dobę. Opłata za kota wynosiła od 5,50 zł do 7 zł za dobę. (**dowód: akta kontroli str. 48-56**)

Gmina Starachowice zawarła z Towarzystwem dwie umowy: 15 października 2012 r. na zapewnienia w okresie od 20 września do 19 października 2012 r. niezbędnych warunków bytowania dla 27 psów i 25 kotów (koszt 14.428 zł) oraz 31 października 2012 r. na zapewnienia w okresie od 20 października do 19 listopada 2012 r. niezbędnych warunków bytowania dla 27 psów i 21 kotów (koszt 19.402,50 zł). Urząd zastrzegł sobie w obu przypadkach prawo kontroli realizacji działań podejmowanych w jego imieniu przez Towarzystwo. (**dowód: akta kontroli str. 57-59, 60-62**)

B. Uchwalanie programów zapobiegania bezdomności zwierząt w okresie przed 31 grudnia 2011 r.

Opis stanu
faktycznego

1. Uchwałą nr XII/7/2010 z 25 października 2010 r. Rada Miejska w Starachowicach wprowadziła „Program zapobiegania bezdomności zwierząt domowych na terenie miasta Starachowice” (Program), którego celem było zapobieganie bezdomności psów i kotów, ograniczenie niekontrolowanego rozrodu domowych psów i kotów, poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego, edukacja społeczeństwa w zakresie obowiązków spoczywających na właścicielach domowych psów i kotów oraz promowanie prawidłowych postaw i zachowań człowieka w stosunku do zwierząt. W Programie określono, iż gmina Starachowice zapewniała dofinansowanie właścicielom psów i kotów w wysokości 50% kosztów sterylizacji i kastracji wraz z trwałym oznakowaniem za pomocą elektronicznego mikroprocesora (czipowanie). W całości gmina pokrywała koszty sterylizacji lub kastracji zwierząt bezdomnych, po czym, po wykonaniu zabiegu i zaczipowaniu, zwierzęta miały być wypuszczane w miejscach gdzie zostały odłowione lub oddane do adopcji. Gmina pokrywała również w całości koszty usypiania ślepych miotów zarówno zwierząt bezdomnych, jak i zwierząt posiadających właścicieli.

W Programie zastrzeżono, że zabiegi sterylizacji lub kastracji oraz usypiania ślepych miotów przeprowadza wyłącznie lekarz weterynarii, z którym gmina zawarła umowę na świadczenie usług w tym zakresie. Zgodnie z art. 11a ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie zwierząt, obowiązkowa kastracja i sterylizacja może się odbywać wyłącznie w schroniskach dla bezdomnych zwierząt. **(dowód: akta kontroli str. 63-67)**

Przyjęcie programu zostało poprzedzone próbą znalezienia schroniska dla bezdomnych zwierząt, gotowego podpisać umowę na umieszczanie w nim bezdomnych zwierząt z terenu Starachowic. Oferta została przesłana do 28 podmiotów prowadzących schroniska lub przytuliska dla zwierząt. Odpowiedzi zawierające odmowę zawarcia umowy o współpracy udzieliło 11 podmiotów. Reszta podmiotów nie udzieliła żadnej odpowiedzi. **(dowód: akta kontroli str. 68-69)**

C. Uchwalanie programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w okresie po 1 stycznia 2012 r.

Opis stanu
faktycznego

1. Uchwałą nr III/4/2012 z 30 marca 2012 r. Rada Miejska w Starachowicach wprowadziła „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta Starachowice w 2012 r.). Celem Programu, określonym w § 2 było zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie Starachowic oraz opieka nad zwierzętami bezdomnymi, a określone w nim zadania priorytetowe to czipowanie zwierząt domowych, ograniczenie populacji bezdomnych zwierząt poprzez sterylizację i kastrację, zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom z terenu Starachowic i poszukiwanie dla nich nowych właścicieli, odławianie bezdomnych zwierząt, zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt oraz edukacja mieszkańców Starachowic w zakresie opieki nad zwierzętami.

W Programie określono, iż budżet miasta w całości sfinansuje czipowanie oraz sterylizację/kastrację zwierząt bezdomnych z terenu Starachowic, znajdujących się pod opieką gminy lub organizacji społecznych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. W przypadku zwierząt domowych Program przewidywał czipowanie na koszt właściciela, jednakże w takim przypadku właściciel psa zwolniony był z opłaty od jego posiadania w całym okresie posiadania psa z wszczepionym czipem. Ponadto właściciele psów i kotów mających wszczepiony elektroniczny identyfikator uzyskiwali 50% dofinansowanie kosztów sterylizacji lub kastracji.

Stwierdzono, iż koty wolno żyjące są elementem ekosystemu miejskiego, a ich obecność zapobiega rozprzestrzenianiu się gryzoni, w związku z czym koty nie są uznawane za zwierzęta bezdomne i nie będą wylapywane. Niemniej gmina będzie pokrywać koszty sterylizacji/kastracji tych zwierząt, a także współpracować z tzw. „karmicielami”. W Programie zawarto ponadto zapis, iż koty wolno żyjące, poddane zabiegom sterylizacji lub kastracji podlegają w czasie zabiegu znakowaniu widocznemu z odległości.

Gmina w całości miała pokrywać koszty usypiania ślepych miotów, zarówno zwierząt bezdomnych jak i zwierząt posiadających właścicieli.

Ustalono, iż bezdomne zwierzęta będą przekazywane do adopcji osobom posiadającym odpowiednie warunki. Poszukiwanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt realizować mają przedsiębiorca wykonujący na zlecenie gminy usługi polegające na zapobieganiu bezdomności zwierząt oraz organizację społeczne zajmujące się ochroną zwierząt. Akcję adopcji zwierząt wspomaga też gmina poprzez umieszczanie ogłoszeń o adopcji na stronie internetowej miasta i prowadzenie akcji edukacyjnych.

Z uwagi na brak zainteresowania ze strony schronisk dla zwierząt na zawarcie umowy z gminą Starachowice o umieszczaniu bezdomnych zwierząt w schronisku, w Programie zawarto zapis, iż gmina będzie w dalszym ciągu prowadzić działania zmierzające do nawiązania takiej współpracy. Dopiero w przypadku nawiązania takiej współpracy, odławiane zwierzęta bezdomne, po umieszczeniu w miejscu czasowego przetrzymywania, przewożone będą i umieszczane w schronisku dla zwierząt.

Wylapywanie bezdomnych zwierząt, zgodnie z Programem, realizować będzie przedsiębiorca wykonujący na zlecenie gminy usługi polegające na zapobieganiu bezdomności zwierząt, a samo wylapywanie następować miało zgodnie z przepisami wykonawczymi określonymi na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt.

Dla realizacji celów zawartych w Programie oraz zapewnienia opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych, gmina miała zawrzeć umowę z lekarzem weterynarii.

Na realizację Programu gmina przeznaczyła kwotę 240.000 zł ze środków finansowych zapisanych w budżecie miasta Starachowice. **(dowód: akta kontroli str. 70-75)**

Ustalone
nieprawidłowości

W uchwalonym Planie stwierdzono następujące nieprawidłowości: nie określono schroniska, do którego można przekazywać odłowione bezdomne zwierzęta, w § 12 ust. 3 zawarto zapis dotyczący przypadków wylapania bezdomnego zwierzęcia gospodarskiego i konieczności zapewnienia temu zwierzęciu miejsca w gospodarstwie rolnym, jednakże nie wskazano konkretnego gospodarstwa.

Opis stanu
faktycznego

Projekt Planu został przesłany w dniu 31 stycznia 2012 r., celem uzyskania opinii, Powiatowemu Inspektorowi Weterynarii w Starachowicach, Świętokrzyskiemu Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami „ZWIERZAK” w Kielcach, Zarządowi Koła Łowieckiego „PONOWA” w Starachowicach oraz Zarządowi Koła Łowieckiego „HUBERT” w Stykowie. **(dowód: akta kontroli str. 76)**

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Starachowicach, w piśmie z 8 lutego 2012 r. zaopiniował negatywnie przedstawiony mu projekt Programu zarzucając brak zapisu o zapewnieniu odłowionym, bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla bezdomnych zwierząt oraz stwierdzając, iż „przycinanie ucha” u kotów wysterylizowanych jest w świetle o ochronie zwierząt formą znęcania się nad zwierzęciem”.

W swoim piśmie Powiatowy Lekarz Weterynarii podniósł ponadto, iż nie wskazano konkretnego gospodarstwa rolnego do którego będą przekazywane nie tylko

wylapane zwierzęta gospodarskie, ale także zwierzęta odebrane właścicielowi, który niewłaściwie je traktował. Zwrócił również uwagę na zbyt ogólnie potraktowany temat odławiania bezdomnych zwierząt, a także na brak wskazania lekarza weterynarii, z którym Urząd podpisał umowę lub zawarł porozumienie na zapewnienie całodobowej opieki lekarsko-weterynaryjnej. (dowód: akta kontroli str. 77-78)

Zarząd Koła Łowieckiego „PONOWA” ze Starachowic w piśmie z 31 stycznia 2012 r. zaopiniował pozytywnie projekt Programu, nie zgłaszając do niego żadnych uwag. (dowód: akta kontroli str. 79)

Świętokrzyskie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami „ZWIERZAK” z Kielc w piśmie z 21 lutego 2012 r. zgłosiło do przedstawionego Programu liczne uwagi merytoryczne poprzedzając je wstępem: „Mając świadomość, iż obecnie obowiązujące zapisy ustawy o ochronie zwierząt są niemożliwe do realizacji dla przeważającej liczby gmin w kraju (szczególnie w zakresie zapewnienia miejsc w schroniskach dla bezdomnych zwierząt), a równocześnie doceniając w końcu widoczny wkład w zainteresowanie gminy Starachowice problemem bezdomności zwierząt na jej terenie, przedstawiamy nasze uwagi do przedstawionego projektu programu (w zakresie realnym do jego realizacji w 2012 r.)”. (dowód: akta kontroli str. 80-82)

Ustalone
nieprawidłowości

W powyższym zakresie dotyczącym opiniowania projektu Programu nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Wykonywanie zadań gminy w zakresie zapobiegania bezdomności oraz opieki nad zwierzętami domowymi.

Opis stanu
faktycznego

A. Zapobieganie bezdomności

1. Gmina Starachowice nie organizowała, ani nie współuczestniczyła w organizowaniu akcji kastracji i sterylizacji zwierząt domowych. Zabiegi takie przeprowadzano jednak w indywidualnych przypadkach w ramach realizacji zapisów obu Programów. W Programie, w § 5 zawarto zapis, iż czipowanie zwierząt domowych odbywa się na koszt ich właścicieli, niemniej, w przypadku gdy zwierzę jest oznakowane mikroprocesorem, gmina zwalnia właściciela z opłaty od jego posiadania oraz zapewnia dofinansowanie w wysokości 50% kosztów sterylizacji/kastracji.

Celem realizacji zapisu § 4 Programu z 25 października 2010 r., Gmina zawarła w dniu 24 stycznia 2011 r. z Remigiuszem Cichonem – lekarzem weterynarii, właścicielem przychodni weterynaryjnej umowę na świadczenie usług weterynaryjnych. W ramach ww. umowy, w celu właściwej realizacji zapisów Programu, wykonawca został zobowiązany do prowadzenia punktu przyjęć psów i kotów na terenie miasta Starachowice, w którym dokonywany byłoby zabiegi sterylizacji/kastracji zwierząt wraz z ich czipowaniem. Wykonawca zagwarantował, iż przedmiot zamówienia będzie realizowany przez uprawnionych lekarzy weterynarii. Umowa została zawarta na okres do 31 grudnia 2011 r. (dowód: akta kontroli str. 83-90)

W ramach realizacji postanowień ww. umowy lekarz weterynarii dokonał sterylizacji i kastracji 66 bezdomnych psów (koszt 10.641 zł) oraz 16 bezdomnych kotów (koszt 2.267 zł). (dowód: akta kontroli str. 91-92)

Wykonawca za wykonanie wszystkich usług wynikających z ww. umowy wystawił 10 faktur na ogólną kwotę 47.599,98 zł. (**dowód: akta kontroli str. 93-96, 97-244, 271-281**)

W dniu 4 stycznia 2012 r. Gmina podpisała umowę z Konsorcjum czterech Przedsiębiorców (Konsorcjum) – lekarzy weterynarii na świadczenie usług weterynaryjnych wykonywanych w ramach Programu. Celem zapewnienia realizacji zawartych w Programie zapisów dotyczących sterylizacji i kastracji zwierząt, Konsorcjum zostało zobowiązane do prowadzenia czterech punktów (gabinetów, przychodni weterynaryjnych) przyjęć psów i kotów na terenie miasta Starachowice. Wykonawca zagwarantował, że przedmiot zamówienia realizowany będzie przez uprawnionych lekarzy weterynarii. Realizacja usług wynikających z umowy miała następować wyłącznie na zgłoszenie Gminy. (**dowód: akta kontroli str. 245-270**)

W ramach realizacji postanowień ww. umowy, do października 2012 r., Konsorcjum dokonało sterylizacji i kastracji 139 psów oraz 110 kotów, wśród których 58 zwierząt zostało wysterylizowanych bądź wykastrowanych na wniosek właścicieli i uzyskało dzięki temu dofinansowanie gminy. (**dowód: akta kontroli str. 91-92**)

Konsorcjum za wykonane usługi będące realizacją ww. umowy wystawiło 10 faktur na ogólną kwotę 59.999 zł. (**dowód: akta kontroli str. 282-374**)

2. Rejestrację psów prowadzi Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska. Wg stanu na dzień 4 grudnia 2012 r. w rejestrze psów figurowało 2038 psów, z czego 584 psy były opodatkowane, 215 psów było zwolnionych z opłaty z racji posiadania wszczepionego czipu, a pozostałe psy zwolnione były z opłat z innych przyczyn. (**dowód: akta kontroli str. 375, 376-378**)

Jak wyjaśnił Robert Adamczyk – kierownik Referatu Obsługi Komunalnej, „W 2012 r. w ramach współpracy z konsorcjum weterynaryjnym gmina sfinansowała znakowanie elektroniczne 188 sztuk zwierząt. Dotyczyły one przede wszystkim zwierząt bezdomnych. Dane tych zwierząt umieszczane są przez wykonujących usługę lekarzy weterynarii na publicznie dostępnym portalu SAFE-ANIMAL.

Gmina Starachowice zachęca mieszkańców do znakowania elektronicznego (czipowania) swych zwierząt. W tym celu uchwaliła przepisy, które zwalniają właścicieli zwierząt od ponoszenia kosztów opłaty od posiadania psów gdy je zaczipują. W roku 2012 ze zwolnienia tego skorzystało 215 właścicieli psów.” (**dowód akta kontroli str. 91-92**)

Gmina przekazała nieodpłatnie w marcu 2012 r. Komendzie Powiatowej Policji w Starachowicach, Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Starachowicach i Świętokrzyskiemu Towarzystwu Opieki nad Zwierzętami w Kielcach po 1 szt. czytników do mikrochipów REAL TRACE. (**dowód: akta kontroli str. 379-380**)

3. W ramach edukacji i działalności informacyjno-popularyzatorskiej mającej na celu zapobieganie bezdomności zwierząt Urząd w 2011 r. zorganizował m.in. spotkanie plenerowe z dziećmi klas 0-I starachowickich szkół podstawowych, podczas których uczestnicy pozyskiwali informacje na temat obowiązków odpowiedzialnego właściciela zwierząt domowych, a na zakończenie każdy z uczestników otrzymał broszurę zawierającą zasady odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami. Dla nauczycieli szkół starachowickich ogłoszono konkurs na opracowanie autorskiego programu nauczania w zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt. Do konkursu zgłoszono trzy prace, z których wyróżniono program przygotowany przez nauczycieli Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego. Program ten będzie rozpropagowany wśród innych placówek w nadchodzącym roku.

W prasie oraz na stronie internetowej Urzędu zamieszczono artykuły dotyczące bezdomnych zwierząt, a także podkreślających rangę odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami domowymi.

Tematyka dotycząca ochrony zwierząt jest również realizowana we własnym zakresie przez placówki oświatowe na terenie Starachowic. (**dowód: akta kontroli str. 381**)

Ustalone
nieprawidłowości

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

B. Wykonywanie opieki nad zwierzętami bezdomnymi

Opis stanu
faktycznego

1. Urząd nie zapewnił dla bezdomnych zwierząt miejsc w schronisku dla bezdomnych zwierząt. Podjęte działania w celu zawarcia umowy, polegające na zwróceniu się do 28 podmiotów zajmujących się prowadzeniem schroniska dla bezdomnych zwierząt nie przyniosły pożądanego rezultatu. (**dowód; akta kontroli str. 382-401**)

2. W wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania przetargowego na realizację usługi „Zapobieganie bezdomności zwierząt i organizacja ochrony przed bezdomnymi zwierzętami w Starachowicach” wyłoniono i 18 stycznia 2011 r. podpisano umowę z Gabinetem Weterynaryjnym – Agnieszka Łochowska z Suchedniowa. Zawarta umowa spełniała wymagania określone w Programie przyjętym 25 października 2010 r. oraz uchwały Rady Miejskiej w Starachowicach z 1 marca 1999 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt na terenie miasta Starachowice. W umowie wskazano jakich urządzeń i środków będzie używał przedsiębiorca do wyłapywania zwierząt, określone zostały środki do przewozu zwierząt, zawarto zapewnienie o udzieleniu, w razie potrzeby, pomocy lekarsko-weterynaryjnej, a także wskazano miejsce przetrzymywania wyłapanych zwierząt.

Przedsiębiorca otrzymał od prezydenta miasta zezwolenie nr 3/2010 z 14 grudnia 2010 r. na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami. (**dowód: akta kontroli str. 15-47, 402-453**)

3. Wyłapane zwierzęta nie były przekazywane do schroniska dla zwierząt z uwagi na brak podpisanej umowy z taką jednostką. Przedsiębiorca zajmujący się odławianiem bezdomnych zwierząt umieszczał je w tzw. hotelikach dla zwierząt, opłacanych przez miasto. Jak wyjaśnił Robert Adamczyk: *„Na koniec listopada 2012 r. gmina Starachowice utrzymuje w hotelikach, miejscach czasowego pobytu łącznie 64 szt. psów oraz 21 kotów. Dzienna stawka utrzymania tych zwierząt to 8-10 zł za szczeniaka i 18-30 zł za dorosłego psa oraz 7 zł za kocięta i 5,50 zł za kota dorosłego. W chwili obecnej gmina Starachowice przy braku możliwości współpracy ze schroniskami dla zwierząt utrzymuje w tzw. hotelikach, domach czasowego pobytu lub innych miejscach często blisko 100 zwierząt bezdomnych płacąc za dzień utrzymania 18-30 zł za dobę. Niektóre z tych zwierząt trzymane są w tych miejscach od ponad roku! Większość wyłapanych zwierząt w wyniku prowadzonej akcji adopcyjnej trafia w ciągu miesiąca – trzech, czasem dłużej, do nowych właścicieli, ale jest grupa zwierząt o „skrzywionym charakterze” lub tzw. dzikich, których ułożenie jest wręcz niemożliwe, które w obecnym stanie prawnym gminy muszą utrzymywać chyba do ich naturalnej śmierci. Należy zwrócić uwagę, że stowarzyszenia i środowiska związane z ochroną zwierząt wykorzystują taki stan rzeczy – ceny usług związanych z utrzymaniem zwierząt są bardzo wysokie.”*

Urząd nie przeprowadzał kontroli hotelików i miejsc czasowego przetrzymywania zwierząt, bowiem, jak stwierdził Robert Adamczyk, jednostki te prowadzone były przez Świętokrzyskie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami „ZWIERZAK”, a zatem

stowarzyszenie, którego statutowym celem jest ochrona zwierząt i dbałość o ich dobrostan. (**dowód: akta kontroli str. 91-92**)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie niezapewnienie przez Urząd miejsc w schronisku dla bezdomnych zwierząt, zaś w pozostałym zakresie ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Reagowanie organów gminy na przypadki znęcania się nad zwierzętami

Opis stanu faktycznego

1. Urząd otrzymywał informacje, skargi i wnioski dotyczące znęcania się nad zwierzętami. We wszystkich wypadkach pochodziły one od Świątokrzyskiego Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami „ZWIERZAK”. Stowarzyszenie złożyło do prezydenta miasta Starachowice wnioski o wydanie decyzji czasowego odebrania zwierząt właścicielowi: w dniu 2 września 2011 r., 20 stycznia 2012 r. (dot. Bożeny Ch.) oraz 8 marca 2012 r. (dot. Marii Ś.), 10 września 2012 r. (dot. Zenona T.). Poinformowało ponadto prezydenta miasta o przypadku znęcania się nad psami na terenie nieruchomości przy ul. Botanicznej. (**dowód: akta kontroli str. 487-497, 498-501**)

Prezydent miasta wydał w okresie objętym kontrolą dwie decyzje o czasowym odebraniu zwierzęcia właścicielowi. Decyzją z 14 marca 2012 r. orzeczono odebranie czasowo Marii Ś. zwierząt domowych, w tym m.in. ośmiu psów różnej płci i jednej suki z czterema szczeniętami oraz pięciu kotów. Decyzją z 18 września 2012 r. orzeczono odebranie czasowo Zenonowi T. jednego psa. W obu przypadkach odebrane zwierzęta powierzono opiece Towarzystwa, a właściciele nie zostali obciążeni kosztami transportu i utrzymania zwierząt. (**dowód: akta kontroli str. 454-477, 478-486**)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Finansowanie zadań dotyczących ochrony zwierząt

Opis stanu faktycznego

1. Urząd wydatkował w latach 2010-2012 (I półrocze) kwotę 831.079 zł, z czego w roku 2010 wydatkowano 25.554,87 zł – 1.399,65 zł stanowiły wydatki na zapobieganie bezdomności zwierząt (kastracja/sterylizacja), 24.155,22 zł stanowiły wydatki na sfinansowanie i pobyt zwierząt w hotelikach, a także koszt ich odłowienia. W roku 2011 wydatkowano 211.080,49 zł z czego wydatki na zapobieganie bezdomności zwierząt wyniosły 47.722,98 zł, sfinansowanie i pobyt zwierząt w hotelikach 161.322,40 zł oraz wydatki na wsparcie akcji promujących adopcję zwierząt lub służących ochronie zwierząt – 2.035,11 zł. Do 20 listopada 2012 r. wydatki wyniosły 594.443,42 zł, z czego na zapobieganie bezdomności zwierząt (kastracja/sterylizacja) 70.045 zł oraz na sfinansowanie i pobyt zwierząt w hotelikach 515.652,42 zł.

W umowie z 24 stycznia 2011 r. zawartej z Remigiuszem Cichoniem, lekarzem weterynarii na świadczenie usług weterynaryjnych wykonywanych w ramach „Programu zapobiegania bezdomności zwierząt domowych na terenie miasta Starachowice” określono, iż podstawę ustalenia wynagrodzenia za realizację przedmiotu umowy stanowi cennik usług weterynaryjnych (załącznik do umowy). Środki medyczne, leki i materiały użyte do wykonania usług weterynaryjnych miały być rozliczane odrębnymi pozycjami na fakturze wg cennika obowiązującego w Przychodni Wykonawcy, ustalonego zgodnie z przepisami dotyczącymi obrotu lekami w Polsce. Podstawę wypłaty wynagrodzenia za zrealizowane usługi miała

stanowią faktura VAT z załączonymi zestawieniami zrealizowanych poszczególnych rodzajów usług potwierdzonych przez przedstawiciela Urzędu.

Złożone faktury spełniały warunki określone w ww. umowie, a z opisu księgowego wynikało jakiej umowy dana faktura dotyczy oraz którego zlecenia. Wszystkie, złożone przez Remigiusza Cichonia faktury zostały w sposób prawidłowy rozliczone.

(dowód: akta kontroli str. 83-90, 97-244, 271-278)

W umowie z 4 stycznia 2012 r. zawartej z Konsorcjum Przedsiębiorców (lekarzy weterynarii) na świadczenie usług weterynaryjnych wykonywanych w ramach „Programu zapobiegania bezdomności zwierząt domowych na terenie miasta Starachowice” zawarto zapis, iż podstawą ustalenia wynagrodzenia za realizację wynikających z umowy usług będzie stanowił cennik zawierający koszt zabiegów. W cenniku zawarte zostały ceny brutto oraz koszty użytych do realizacji usługi leków i materiałów medycznych, a także koszty unieszkodliwiania odpadów. Podstawą wypłaty wynagrodzenia za zrealizowane usługi miała być faktura VAT wystawiona przez lidera konsorcjum, z załączonym zestawieniem zrealizowanych poszczególnych rodzajów usług potwierdzonych przez przedstawiciela Urzędu. Zestawienie miało zawierać krótki opis zwierzęcia poddanego usłudze, rodzaj usługi, datę lub rodzaj jej realizacji, diagnozę weterynaryjną.

Faktury za wykonane usługi, które złożyło Konsorcjum odpowiadały warunkom wymienionym w ww. umowie. Faktury zostały prawidłowo opisane w sposób umożliwiający zidentyfikowanie zarówno umowy, jak i konkretnego zlecenia na usługę, zostały prawidłowo opisane. **(dowód: akta kontroli str. 245-270, 282-374)**

Ze Świętokrzyskim Towarzystwem Opieki nad Zwierzętami „ZWIERZAK” w Kielcach zawarte zostały trzy umowy: 15 stycznia 2012 r. – przedmiotem miała być współpraca w zakresie realizacji programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta Starachowice w 2012 r. Towarzystwo dla realizacji celu współpracy zapewniać miało niezbędne warunki bytowania zwierzętom bezdomnym z terenu Starachowic oraz zapewniać miało poszukiwanie dla nich nowych właścicieli.

Zgodnie z postanowieniami umowy, Urząd miał ponosić koszty działań podejmowanych przez Towarzystwo w celu realizacji przedmiotu umowy, a podstawą ustalenia powyższych kosztów miał być taryfikator czynności – kosztów utrzymania psów i kotów w hotelach dla zwierząt. Podstawą wypłaty równowartości kosztów miał stanowić rachunek z załączonym zestawieniem zrealizowanych czynności potwierdzonych przez przedstawiciela urzędu. **(dowód: akta kontroli str. 48-50)**

Kolejna umowa z Towarzystwem zawarta została 15 stycznia 2012 r. i jej przedmiotem miało być zapewnienie w okresie od 20 września do 19 października 2012 r. niezbędnych warunków bytowania dla 27 psów i 25 kotów, będących zwierzętami bezdomnymi. Koszt realizacji zadania został ustalony w umowie na kwotę 14.428 zł. **(dowód: akta kontroli str. 57-58)**

Trzecia umowa została zawarta z Towarzystwem 31 października 2012 r. i dotyczyła zapewnienia w okresie od 20 października do 19 listopada 2012 r. niezbędnych warunków bytowania dla 27 psów i 21 kotów, będących zwierzętami bezdomnymi. Koszt realizacji zadania został ustalony w umowie na kwotę 19.402,50 zł. **(dowód: akta kontroli str. 57-58)**

Złożone faktury spełniały warunki określone we wszystkich wymienionych umowach, a z opisu księgowego wynikało jakiej umowy dana faktura dotyczy oraz którego zlecenia. Faktury zostały w sposób prawidłowy rozliczone. **(dowód: akta kontroli str. 502-541)**

Pracownicy Urzędu przeprowadzili w okresie od 17 marca 2011 r. do 7 listopada 2012 r. 13 kontroli w miejscu czasowego przetrzymywania bezdomnych zwierząt prowadzonym przez firmę Gabinet Weterynaryjny Agnieszka Łochowska,

świadczącej usługi zapobiegania bezdomności zwierząt i organizacji ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na terenie miasta Starachowice. Żadna z przeprowadzonych kontroli nie wykazała nieprawidłowości. (**dowód: akta kontroli str. 542-554**)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie mimo ponoszenia wysokich kosztów utrzymania zwierząt w hotelikach.

5. Realizacja wniosków pokontrolnych po kontroli przeprowadzonej w 2010 r.

Opis stanu
faktycznego

Po kontroli przeprowadzonej w 2010 r. w zakresie przestrzegania prawa ochrony zwierząt w latach 2008-2010 (I półrocze), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przesłała w dniu 14 września 2010 r. do Prezydenta Miasta Starachowice wystąpienie pokontrolne zawierające negatywną ocenę działalności Prezydenta Miasta w zakresie kontrolowanej działalności, oraz wnioski pokontrolne:

- 1) rozważenie możliwości uchwalenia programu zapobiegającego bezdomności zwierząt;
- 2) zapewnienie pracownikowi odpowiedzialnemu za realizację zadań związanych z ochroną praw zwierząt odpowiedniego przeszkolenia w tym zakresie;
- 3) przeprowadzanie okresowych kontroli u przedsiębiorcy zajmującego się odławianiem bezdomnych zwierząt na podstawie art. 8b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
- 4) zapewnienie realizacji zadania własnego gminy polegającego na zapewnieniu opieki bezdomnym zwierzętom, w szczególności podjęcie działań mających na celu umożliwienie umieszczania odławianych zwierząt w schronisku dla bezdomnych zwierząt.

Wniosek pokontrolny nr 1 został zrealizowany poprzez uchwalenie przez Radę Miasta Starachowice w dniu 25 października 2010 r. „Programu zapobiegania bezdomności zwierząt domowych na terenie miasta Starachowice”, a treść uchwały została przesłana do Delegatury NIK w Kielcach 22 listopada 2010 r.

W dniu 19 kwietnia 2011 r. w siedzibie Urzędu Miejskiego w Starachowicach odbyło się bezpłatne szkolenie finansowane ze środków unijnych pt. „Utrzymanie porządku w gminie – zagadnienia ustawy o ochronie zwierząt”. Oprócz pracownika Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska odpowiedzialnego za realizację zadań związanych z ochroną praw zwierząt, w szkoleniu wzięli udział przedstawiciele gmin sąsiadujących z gminą Starachowice. Urząd poinformował o tym fakcie Delegaturę NIK w dniu 4 maja 2011 r.

W wyniku ogłoszonego postępowania przetargowego, wyłoniony został nowy przedsiębiorca zajmujący się odławianiem bezdomnych zwierząt – Gabinet Weterynaryjny Agnieszka Łochowska. W okresie od 17 marca 2011 r. do 7 listopada 2012 r. u ww. przedsiębiorcy przeprowadzono 13 kontroli.

Mimo podjętych działań, Urząd do dnia zakończenia kontroli nie podpisał umowy z żadnym schroniskiem dla bezdomnych zwierząt. (**dowód: akta kontroli str. 555-580**)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli², wnosi o:

1. Zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsc w schronisku dla zwierząt.

² Dz.U. z 2012 r., poz.82

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia stycznia 2013 r.

Kontroler
Roman Wilk
Doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

.....
podpis

.....
podpis